

יכון בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד 1 דמילוי יוד דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת נשמה של שבת שעברה

א ומליל יי עם משה בְּטוֹרַא
דְּסִינַי לְמִימַר: ב מליל עם בני
יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן אַרְי
תְּעִלוֹן לְאַרְעָא דִּי אֲנָא יְהֵב

כֹּה א וַיְדַבֵּר יְדוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי
לֵאמֹר: ב דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם כִּי תֵבְאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן

25 (1) And the Lord spoke to Moshe on Mount Sinai, saying, **(2)** Speak to the Children of Israel and say to them: When you come to the Land that I am giving

RASHI

רש"י

25 (1) On Mount Sinai — *What [special] relevance does the subject of shemittah [the "release" of fields in the seventh year] have with Mount Sinai [that compelled Scripture to make special mention that it was commanded "on Mount Sinai"]? Were not all the commandments stated from [Mount] Sinai?! [Yes,] however, [this teaches us here that] just as with shemittah, its general principles and its finer details were all stated*

from [Mount] Sinai, so too, all [of the Torah's commandments] were stated — their general principles together with their finer details — from [Mount] Sinai. This is what is taught in Torat Kohanim (25:1). [And why is shemittah used as the example here to prove this rule, especially since the very fine details are not even specified here (Seifer Hazikaron)?] It appears to me that the explanation of the above is as follows: [At the plains of Moav, Moshe reiterated the majority of the laws of the Torah to the Children of Israel, before their entry into the Land of Israel, this reiteration comprising most of the Book of Deuteronomy. Now,] since we do not find the laws of shemittah ["release"] of land [in the seventh year] reiterated on the plains of Moav in the "Repetition of the Torah" [i.e., the book of Deuteronomy], we therefore understand from this that [shemittah's] general principles, finer details and explanations must have all been stated at [Mount] Sinai. [And if so, then the phrase "on Mount Sinai" here becomes seemingly superfluous. However,] Scripture cites this [phrase] here in order to teach us that [just as in the case of shemittah, so too,] every single one of the commandments that were conveyed to Moshe came from [Mount] Sinai, [including] their general principles and finer details [and that the commandments cited and described in Deuteronomy were merely] repeated and reviewed on the plains of Moav [i.e., our verse teaches us here that every single aspect of the 613 commandments, up to their finest details, was stated and taught at Mount Sinai, even though these finest details are not always explicitly cited by the Written Torah].

(א) בְּהַר סִינַי. מַה עֲנִין שְׁמִטָּה אֶצֶל הַר סִינַי, וְהֵלֵא כָּל הַמִּצְוֹת נֹאמְרוּ מִסִּינַי, אֶלֵא, מַה שְׁמִטָּה נֹאמְרוּ בְּלִלְוֵיתִיהָ, פְּרִטוּתִיהָ וְדִקְדוּקִיהָ מִסִּינַי, אַף בְּלֶן נֹאמְרוּ בְּלִלְוֵיתִיהוֹן וְדִקְדוּקִיהוֹן מִסִּינַי, כִּף שְׁנוּיָה בְּתוֹרַת כְּהֻנִים. וְנִרְאָה לִי שְׁכָף פְּרוּשָׁה: לְפִי שְׁלֵא מְצִינוּ שְׁמִשְׁת קִרְקָעוֹת שְׁשֻׁשִׁית בְּעִרְבוֹת מוֹאָב בְּמִשְׁנֵה תוֹרָה, לְמַדְנוּ שְׁבְּלִלְוֵיתִיהָ וּפְרִטוּתִיהָ בְּלֶן נֹאמְרוּ מִסִּינַי, וְכֹא הִכְתוּב וְלִמַד כֵּאֵן עַל כָּל דְּבוּר שְׁנִדְבַר לְמֹשֶׁה, שְׁמִסִּינַי הָיוּ כָּלֵם, בְּלִלְוֵיתִיהוֹן וְדִקְדוּקִיהוֹן.

לְכוּן וְתִשְׁמַט אֶרְעָא שְׁמִטָּא
 קָדָם יי: ג שִׁית שְׁנֵין תִּזְרַע
 חֲקֻלְךָ וְשִׁית שְׁנֵין תִּכְסַּח
 כְּרִמְךָ וְתִכְנוֹשׁ יָת עַלְלָתָהּ:
 ד וּבִשְׁתָּא שְׁבִיעָתָא נִיח
 שְׁמִטָּא יְהִי לְאֶרְעָא דְתִשְׁמַט
 קָדָם יי חֲקֻלְךָ לֹא תִזְרַע
 וְכִרְמְךָ לֹא תִכְסַּח: ה יָת פְּתִי
 דְחֻצְרְךָ לֹא תִחְצֹד וְיָת עֲנְבֵי
 שְׁבָרְךָ לֹא תִקְטוֹף שְׁנַת

לְכֶם וּשְׁבַתְתֶּהּ הָאָרֶץ שַׁבַּת לַיהוָה: ג שֵׁשׁ
 שָׁנִים תִּזְרַע שְׂדֶךְ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמַר כְּרִמְךָ
 וְאִסַּפְתָּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ: ד וּבִשְׁנֵה הַשְּׁבִיעִת
 שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן יִהְיֶה לְאָרֶץ שַׁבַּת לַיהוָה
 שְׂדֶךְ לֹא תִזְרַע וְכִרְמְךָ לֹא תִזְמַר: ה אֶת
 סְפִיחַ קִצִּירְךָ לֹא תִקְצוֹר וְאֶת־עֲנְבֵי נְזִירְךָ

to you, the Land should keep a rest — a Shabbat to the Lord. (3) You may sow your field for six years, and for six years you may prune your vineyard, and gather in its produce, (4) But on the seventh year, the Land will have a complete rest — a Shabbat to the Lord, [in which] you must not sow your field, nor must you prune your vineyard; (5) You must not reap that which has grown spontaneously from [seeds that dropped during] the harvest, and you must not pick your privately-owned grapes, [for] it will be a year of rest for the

RASHI

(2) **A Shabbat to the Lord** — [i.e., a holy rest period for the Land, dedicated as such] for the sake of the Lord, just as is stated of the Shabbat of Creation (see Exodus 20:10) [i.e., just as every seventh day is a holy Shabbat day, acclaiming that God Himself rested on the seventh day and thus acclaiming that God is the Supreme Creator of all existence, so too, man must rest from

working the Land on shemittah, the seventh year, “for the sake of God”] (Sifte Chakhamim; Torat Kohanim 25:7). (4) **the Land will have [a complete rest]** — [Since this verse continues, “you must not sow your field, nor must you prune your vineyard,” the rest referred to here is agricultural, i.e., to refrain from work] in fields and vineyards [but non-agricultural work on land is permitted] (Sifte Chakhamim). **לֹא תִזְמַר** — [refers to the agricultural procedure in which] they cut off the [excessive] vine-branches (זמורות) and this phrase [לֹא תִזְמַר] is translated [by Onkelos] as **לֹא תִכְסַּח** do not cut off and similar to it is “as thorns cut down (כסוחים) [that are burned in fire],” (Isaiah 33:12) and “it is burned with fire, it is cut down. (כסוחה). (5) **אֶת סְפִיחַ קִצִּירְךָ** — [Scripture comes to prohibit here the reaping of] even those [crops] that you did not plant yourself, but which grew [of their own accord] from seeds that inadvertently had dropped on the ground at the time of harvesting. This is called **סְפִיחַ**. **You must not reap** — [Regarding crop that “has grown spontaneously,” it may be reaped for eating, on the condition that it is not] to be held like a regular harvest [i.e., set aside as

רש"י

וְחֻצְרוֹ וְנִשְׁנוּ בְּעֶרְבוֹת מוֹאָב: (ב) שַׁבַּת לַיהוָה. לְשֵׁם ה';
 כְּשֵׁם שְׁנַאֲמַר בְּשַׁבַּת בְּרֵאשִׁית: (ד) יִהְיֶה לְאָרֶץ.
 לְשָׂדוֹת וְלְכַרְמִים. לֹא תִזְמַר. שְׁקוֹצִצִין וְמוֹרוֹתֶיהָ;
 וְתִרְגְּמוּ: “לֹא תִכְסַּח” וְדוֹמָה לוֹ (ישעיה לג, יב):
 “קוֹצִים בְּסוּחִים”, (תהלים פ, יז): “שְׂרָפָה בְּאֵשׁ
 כְּסוּחָה”: (ה) אֶת סְפִיחַ קִצִּירְךָ. אֶפְלוּ לֹא זִרְעָתָהּ
 וְהִיא צִמְחָה מִן הַזֶּרַע שֶׁנִּפְּלָ בָּהּ בְּעַת הַקִּצִּיר, הוּא
 קְרוִי סְפִיחַ. לֹא תִקְצוֹר. לְהִיּוֹת מִחֻזֵּק בּוֹ בְּשֶׁאֵר

שְׁמִטָּתָא יְהִי לְאַרְעָא: וְהִתְהִי
שְׁמִיטָת אֲרַעָא לְכוֹן לְמִיכַל לְךָ
וְלַעֲבָדְךָ וְלַאֲמָתְךָ וְלַאֲגִירְךָ
וְלַתּוֹשְׁבֵיךָ דְדִירִין עִמָּךְ:

לֹא תִבְצֹר שְׁנַת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לְאַרְצֶךָ:
וְהִיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם לְאֹכְלָהּ לְךָ
וְלַעֲבָדְךָ וְלַאֲמָתְךָ וְלַתּוֹשְׁבֵיךָ
הַגֵּרִים עִמָּךְ:

Land. (6) And the produce of the Shabbat of the land, will be yours to eat — for you, for your male and female slaves, and for your hired worker and resident who live with you,

RASHI

רש"י

private crop.] but rather, it must be rendered ownerless, [and available] for everyone [to take at will] (Beir Basadeh). [On the other hand,] ענבין [ענבין] — [i.e., those grapes] that you set aside (הנזרת) and kept people away from them and did not declare them ownerless [and available for anyone to take]. לא תבצר — those, you must not pick [at all].

Rather, [you may harvest for eating purposes only, (as opposed to harvesting and storing commercial crop), and only] from crop declared ownerless [and available to all. And even then, on the condition that they are

harvested in a different manner than the usual, e.g., with an unusual instrument, in small amounts] (Be-eir Basadeh; Torat Kohanim 25:8). (6) And [the produce of] the Shabbat of the land, will be [yours to eat] — [i.e., it is permissible to eat the produce. God is in effect saying here:] Even though I have deemed the produce [of the shemittah year] forbidden to you, I did not prohibit you to eat it or to have benefit from it. Only that you should not treat it as if you are its owner. Rather, everyone is deemed an equal [regarding the ownership of the shemittah year's produce] — you, [your slaves,] and your hired worker and resident who lives with you. לאכלה — [means:] You may eat from that which you permitted to all [i.e., that which was treated as ownerless] (שבות, i.e., shavut, see Siftei Chakhamim), but from that [produce] which is [unlawfully] stored away [on the shemittah year as private produce], you must not eat (Torat Kohanim 25:10). For you, for your male and female slaves — Since Scripture says [regarding shemittah] (Exodus 23:11), “and the poor of your people will eat [it],” one might have [erroneously] thought that it [the produce of the shemittah year] is prohibited to be eaten by wealthy people. Scripture, therefore, says here, “for you, for your male and female slaves,” — we see that the [wealthy] owners of male and female slaves are included here [to permit them also to eat of the shemittah year produce (Torat

קציר, אלא הפקר יהיה לכל. נזירך. שהנזרת והפרשת בני-אדם מהם ולא הפקרתם. לא תבצר. אותם אינך בוצר, אלא מן המפקר: (ו) והיתה שבת הארץ וגו'. אף-על-פי שאסרתים עליך, לא באכילה ולא בהנאה אסרתים, אלא שלא תנהג בהם כבעל הבית, אלא הכל יהיו שוים בה, אתה ושכירך ותושבך. שבת הארץ לכם לאכלה. (תורת כהנים) מן השבות אתה אוכל ואי אתה אוכל מן השמור. לך ולעבדך ולאמתך. לפי שנאמר (שמות כג, יא): “ואכלו אביני עמך”, יכול, יהיו אסורים באכילה לעשירים, תלמוד לומר: “לך ולעבדך ולאמתך”, הרי בעלים ועבדים ושפחות

RASHI

רש"י

Kohanim 25:12 and see Seifer Hazikaron). (תורת כהנים) אַמּוּרִים כָּאֵן. וְלִשְׂכִירָךָ וְלַתּוֹשֵׁבֶךָ.

And for your hired worker and resident [who live with you] — even

אף הנכרים:

non-Jews [i.e., those whom you have an obligation to feed; but shemittah produce must not be given to any other non-Jews] (Torat Kohanim 25:14).

PROPHETS Jeremiah 32

נביאים ירמיה פרק לב

וַיֹּאמֶר יְרֵמְיָה הוֹה פֶּתַגְם
נְבוּזַאֵן מִן קֹדֶם יְיָ עָמִי לְמִימְרֵי:
זֶה הָאֵל חֲנַמְאֵל בֶּר שְׁלֹם אֲחִי בֹדֵד
אֶתִּי לְוָתֶךָ לְמִימְרֵי זְבוּן לְךָ יֵת
חֲקֹלֵי דְבַעֲנָתוֹת אֲרִי לְךָ חֲזִיא
אֲחֻסְנָתָא לְמִזְבֵּן: ח וְאֶתָּא לְוָתִי
חֲנַמְאֵל בֶּר אֲחֻבֵי כְּפִתְגָמָא דִּי
לְדַרְת בֵּית אֲסִירִיא וְאָמַר לִי
זְבוּן כַּעֲן יֵת חֲקֹלֵי דְבַעֲנָתוֹת
דְּבָאֲרַע שְׁבַטָא בְּנֵימִין אֲרִי לְךָ
חֲזִיא יְרוּתָא וְלָךְ אֲחֻסְנָתָא זְבוּן
לְךָ וְיִדְעַת אֲרִי פִתְגָמָא דִּי
הוּא: ט וּזְבוּנִית יֵת חֲקֹלָא מִן
חֲנַמְאֵל בֶּר אֲחֻבֵי דְבַעֲנָתוֹת
וְתִקְלִית לִיָּה יֵת כְּסָפָא שְׁבַעָא
מִזְנֵן וְעֶסֶר סִלְעִין דְּכֶסֶף:
יא וְנִסְיַבִּית יֵת שְׁטָרָא דְזִבְיָא:

ו וַיֹּאמֶר יְרֵמְיָהוּ הִנֵּה דְבַר־יְדוּהָ אֵלַי לֵאמֹר: ז הִנֵּה
חֲנַמְאֵל בֶּן־שְׁלֹם דֹּדְךָ בָּא אֵלֶיךָ לֵאמֹר קְנֵה לְךָ
אֶת־שָׂדֵי אֲשֶׁר בְּעֵנְתוֹת פִּי לְךָ מִשְׁפֵּט הַגְּאֻלָּה
לְקִנּוֹת: ח וַיָּבֹא אֵלַי חֲנַמְאֵל בֶּן־דָּדִי כַּדְבַר יְדוּהָ
אֶל־חֲצֵר הַמְּטָרָה וַיֹּאמֶר אֵלַי קְנֵה נָא אֶת־שָׂדֵי
אֲשֶׁר־בְּעֵנְתוֹת אֲשֶׁר ׀ בְּאֶרֶץ בְּנֵימִין פִּי לְךָ מִשְׁפֵּט
הִירֻשָּׁה וְלָךְ הַגְּאֻלָּה קְנֵה לְךָ וְאִדַּע פִּי דְבַר־יְדוּהָ
הוּא: ט וַאֲקִנָּה אֶת־הַשָּׂדֶה מֵאֵת חֲנַמְאֵל בֶּן־דָּדִי
אֲשֶׁר בְּעֵנְתוֹת וְאֲשַׁקְלֶה־לוֹ אֶת־הַכֶּסֶף שִׁבְעָה
שְׁקָלִים וְעֶשְׂרֵה הַכֶּסֶף: י וְאָכַתְבַּב בְּסֵפֶר וְאָחַתְמַם
וְאָעַד עֵדִים וְאֲשַׁקֵּל הַכֶּסֶף בְּמֵאזְנַיִם: יא וְאָקַח

י וכתבית בשטר וחתימת ואסהידית סהדין ותקלית כסף בזבניא: (6) And Yirmiyahu said: The word of the Lord came to me, saying: (7) Behold, Chanamel, the son of Shallum your uncle, is coming to you, saying: Buy for yourself my field that is in Anatot, for the right of redemption to buy it, is yours. (8) Then Chanamel, my uncle's son, came to me in the prison yard, according to the word of the Lord, and said to me: Please buy my field that is in Anatot, that is in the country of Binyamin, for the right of inheritance is yours, and you have the right of redemption; buy it for yourself. And I knew that this was the word of the Lord. (9) So I bought from Chanamel, my uncle's son, the field, which was in Anatot, and weighed him the money, seven shekel and ten pieces of silver. (10) And I wrote a bill of sale and signed it and took witnesses, and weighed the silver on a scale. (11) And I took the deed of the purchase, that

RASHI

רש"י

(7) **Is coming to you** — by שטר (ז) בָּא אֵלֶיךָ. על פי הדבור: (יא) סֵפֶר הַמִּקְנָה. שטר
Divine command. (11) **The deed of the purchase** — The deed of the sale. That
המכירה: אֵת הַתְּהוּמָם. עם חתימתן: וְאֵת הַגְּלוּי.
which was signed — with their signatures. **And that which was open** — i.e., which

רָשַׁע עַל עַם-דָּל: טו נְגִיד חֶסֶר תְּבוּנוֹת וְרֵב
 מַעֲשָׂוֹת שֵׁנָאִי (קרי שֵׁנָא) בְּצַע יֶאֱרִיךְ יָמָיו:
 מְצַרִּיחַ עַל רְשִׁיעָא דְמִשְׁתַּלִּיט
 עַל עַמָּא מְסַכְנָא: טו שְׁלִיטָא
 חֶסֶר הוֹינָא סְגִיעָן עוֹשְׁקוּי
 ואנא דְשַׁנִּי טוּלְמִיָּא נְגִדוֹן יוֹמוֹ:

lion and a growling bear. (16) A ruler who lacks understanding is a great oppressor, for he who hates unlawful gain will live long.

RASHI

(15) **Roaring ... and growling** — *Both are expressions of shrieking.* (16) **ורב** — *Who is a great oppressor.*

רש"י
 (טו) נוהם וְשׁוֹקֵק. שְׁנִיָּהֶם לְשׁוֹן צַעֲקָה: (טז) וְרֵב מַעֲשָׂוֹת. ומְרַבָּה לְעַשֵּׂק:

Mishnah Kilayim, chapter 8

משנה כלאים פרק ח

(1) *Kilayim* of the vineyard: it is forbidden to either plant or keep [it must be pulled out and if one resigns himself from pulling it out, it becomes prohibited as *kilayim*]; moreover, it is forbidden to derive any use from it.

א כְּלָאֵי הַכֶּרֶם אֲסוּרִין מִלְזַרְעַ וּמִלְקָיִם, וְאֲסוּרִין בְּהִנְאָה. כְּלָאֵי זְרַעִים, אֲסוּרִים מִלְזַרְעַ וּמִלְקָיִם, וּמִתְרִין בְּאֲכִילָה, (וְכָל שֶׁכֵּן בְּהִנְאָה). כְּלָאֵי בְּגָדִים מִתְרִין בְּכָל דָּבָר, וְאֵינָן אֲסוּרִין אֲלָא מִלְּבֶשֶׂת. כְּלָאֵי בְּהֵמָה מִתְרִים לְגִדֵּל וּלְקָיִם, וְאֵינָן אֲסוּרִים אֲלָא מִלְהַרְבִּיעַ. כְּלָאֵי

Kilayim of seeds: it is prohibited to either

plant or keep; however, [once grown] it is permitted to eat and, it goes without saying, to derive usage from it. *Kilayim* of clothing materials [i.e., wool and linen] is permitted in all respects other than in wearing it. *Kilayim* of cattle [i.e., an animal born from the union of different species]: it is permitted to rear them and to keep them. The only prohibition regarding them, is the deliberate crossbreeding [however, there is no prohibition of keeping a male and female of different species in the same pen]. *Kilayim* of cattle [i.e., the yoking together of two hybrid animals e.g., yoking a hinny, (produced by the union of a stallion and a female donkey)

plant or keep; however, [once grown] it is permitted to eat and, it goes without saying, to derive usage from it. *Kilayim* of clothing materials [i.e., wool and linen] is permitted in all respects other than in wearing it. *Kilayim* of cattle [i.e., an animal born from the union of different species]: it is permitted to rear them and to keep them. The only prohibition regarding them, is the deliberate crossbreeding [however, there is no prohibition of keeping a male and female of different species in the same pen]. *Kilayim* of cattle [i.e., the yoking together of two hybrid animals e.g., yoking a hinny, (produced by the union of a stallion and a female donkey)

רבנו עובדיה מברטנורא

א כְּלָאֵי הַכֶּרֶם אֲסוּרִים מִלְזַרְעַ. אבל אינו לוקה משום כלאי הכרם עד שיזרע שני מיני זרע שהן כלאים זה בזה ויזרעם בכרם דהכי משמע קרא (שם) לא תזרע כרמך כלאים. לא תזרע שני מיני זרעים שהן כלאים בתוך כרמך ואם זרעו בכרם לוקה שנים משום כלאי זרעים וכלאי הכרם: ומלְקָיִים. אם רואה אותם ומתיאש מלעקרם אסור, אלא שאינו לוקה אלא אם כן עושה מעשה: ואסורים בהנאה. דכתיב (שם) פן תקדש, תוקד אש, מלמד שהן טעונים שריפה ואסורים בהנאה: אלא ללבוש. והוא הדין להעלות עליו דכתיב (ויקרא יט) לא יעלה עליך: אלא להרביע. להכניס כמכחול בשפופרת אבל מותר להכניס לדיר ולהעמיד זה אצל זה שני מינים זכר ממין זה ונקבה ממין אחר: כלאי בהמה אסורים זה עם זה. כגון הנולדים מן הסוס שאביהן חמור עם הנולדים מן החמור שאביהן סוס, ומתני' אתיא כמאן דאמר אין חוששין לזרע האב, דלמאן דאמר חוששין, כל מיני פרדות אחת הן ומותרים זה בזה. ובירושלמי רצו להוכיח שאסור לרכוב על פרדה מקל וחומר, ומה אם בבגדים שאתה מותר ללבוש זה על גבי זה אתה אסור בתערובתן, בהמה שאתה אסור להנהיג זו עם זו לא כל שכן שאתה אסור בתערובתה. ומקשינן והכתיב (שמואל ב ג) וירכבו איש על פרדו וינוסו אצל בני דוד כשנהרג אמנון, ומשנינן אין למדין מן המלכות תו מקשינן והא כתיב (מלכים א א) והכרבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי, ומשנינן ההיא בריה מששת ימי בראשית הויה. ומיהו חזינא להו לרבנן קשישי קמאי דקמאן שרובינן לפניהם על פרדות ואין מודה בדבר אלא שמוהיירם שלא להנהיג יחד שתי פרדות דשמא אחת מוזן

together with a mule, (produced through the union of a male donkey and a mare)] is prohibited [and certainly the yoking together of completely different species are prohibited]. (2) [It is prohibited to yoke] a domesticated animal with another species of a domesticated animal, or one beast with another species of beast, or a domesticated animal with a beast, or a beast with a domesticated animal, or a non-kosher beast with a non-kosher beast [of another species], or a non-kosher beast with a kosher beast or a kosher beast with a non-kosher beast, [regardless of whether it is] for plowing or for towing or in order to lead them [tied together]. (3) The person driving [the two species of animals yoked together] receives forty [lashes] and the person sitting in the wagon [pulled by two species of animals yoked together] receives forty [lashes] but Rabbi Meir exempts [the one sitting in the wagon; the *halachah* does not follow Rabbi Meir]. The tying of a third [animal heterogeneous to the two already harnessed to the wagon] to the straps [of those animals] is [also] prohibited [even though the wagon would be pulled without the third animal]. (4) It is prohibited to tie a horse either to the sides of a wagon [drawn by oxen] or behind the wagon or [to tie] a donkey from Lod [a very strong breed] to [the sides of or behind a wagon drawn by] camels. Rabbi Yehudah says: All [mules] that are born from mares even though their sires were donkeys are permitted one with the other, likewise, [hinnies] born from female donkeys even though their sires were horses are permitted one with the other but [mules] born from mares with [hinnies] born from female donkeys are prohibited one with the other. (5) Mules of uncertain parentage [i.e., one can not ascertain whether its mother was a horse or a donkey] are forbidden one with the other but a *rammak* [a mule whose mother is known to

בהמה אסורים זה בזה: ב בהמה עם בהמה וְחיה עם חיה, בהמה עם חיה וְחיה עם בהמה, טמאה עם טמאה וטהורה עם טהורה, טמאה עם טהורה וטהורה עם טמאה, אסורין לחרש ולמשך ולהנהיג: ג המנהיג סופג את הארבעים, והיושב בקרון סופג את הארבעים. רבי מאיר פוטר. והשלישית שהיא קשורה לרצועות, אסורה: ד אין קושרין את הסוס לא לצדדי הקרון ולא לאחור הקרון, ולא את הלבדקים לגמלים. רבי יהודה אומר, כל הנולדים מן הסוס, אף על פי שאביהן חמור, מתרין זה עם זה. וכן הנולדים מן החמור, אף על פי שאביהם סוס, מתרין זה עם זה. אבל הנולדים מן הסוס עם הנולדים מחמור אסורים זה עם זה: ה הפרוטיות אסורות, והרמך מתר. ואדני

רבנו עובדיה מברטנורא

נולדה מחמור ואביה סוס והאחרת מטוס ואביה חמור: ב בהמה עם בהמה וחיה עם חיה וכו'. אף על גב דלא תחרוש בשור ובחמור (ובריס כב) אמר רחמנא, ילפינן שור שור משבת דהוא הדין לכל בהמה חיה ועוף: ולמשוך ולהנהיג. למשוך את שדרכו למשוך ולהנהיג את שדרכו ולהנהיג. גמל ארזיה במשיכה וחמור ארזיה בהנהגה ומיהו בין בגמל בין בחמור חייב בין מושך בין מנהיג: ג והיושב בקרון. חייב הואיל ואולי מחמתיה חשוב כאילו מנהיג: רבי מאיר פוטר. היושב בקרון דלאו מידי קעביד. ואין הלכה כרבי מאיר: והשלישית שהיא קשורה לרצועות. אם שני סוסים קשורים בקרון וקשר שם חמור אף על גב דבלא חמור קאולי אסור ולא חוינן לחמור כמאן דליתיה: ד אין קושרין סוס בצדי הקרון. כשהבקר מושכות בקרון אין קושרין סוס בצדו או אחריו של קרון כדי שילמוד למשוך לפי שפעמים הסוס שאחר הקרון דוחף את הקרון ומנהיגו בגופו: לובדקים. חמור של לוד והוא גדול ועריץ משאר חמורים ודומה לגמל: אף על פי שאביהן חמור מותרין זה עם זה. שאביו של זה חמור ואביו של זה חמור וקא משמע לן דלא אמרינן אתי צד סוס ומשתמש בצד חמור וצד חמור משתמש בצד סוס דכיון דאמנותיהן שוות אין חוששין לזרע האב: אבל הנולדים מן החמור עם הנולדים מן הסוס אסורים זה עם זה. כיון שאמו של זה ממין החמורים ואמו של זה ממין הסוסים דבתר זרע האם אזלינן והרי הן שני מינים. והלכה כר' יהודה: ה פרוטיות. מין פרדות שאין אדם יכול

have been a mare] is permitted [with another *rammak*]. *Adnei Hasadeh* [wild man-like creatures] are deemed as belonging to the category of beast [and do not impart impurity by overshadowing i.e., *tumat ohel* (see Mishnah Ohalot 3:2)]. Rabbi Yose says: [when dead] they do impart impurity via *tumat ohel* as does [the corpse of] a human

being. The porcupine and the mole of the bushes belong to the category of beast [and not of creeping things, and as such convey impurities with the minimum size of an olive, rather than a lentil and can convey *tumat masah* by carrying it]. Regarding the mole of the bushes, Rabbi Yose said in the name of the school of Shammai: [it is questionable whether it falls under the category of beast or creeping thing, therefore, we keep the stringencies of both, i.e.,] the size of an olive [of its carcass] renders the person carrying it impure and the size of a lentil [of its carcass] renders the person touching it impure. (6) The wild ox belongs to the category of domesticated animals [and therefore its fat is prohibited and its blood does not require covering], but Rabbi Yose says: It belongs to the category of beast [and therefore its fat is permitted and its blood does require covering]. The dog belongs to the category of beast but Rabbi Meir says: To the category of domesticated animal. The swine belongs to the category of domesticated animal; the wild donkey to that of beast, the elephant and the ape to that of beast. A human being is permitted to pull, plow, or lead with any of them.

רבנו עובדיה מברטנורא

לעמוד [עליהן] ולברר על ידי סימנים איזה מהם אמו חמור ואיזה מהם אמו סוס הלכך אסורין זה עם זה: **והרמך מותר**. שכולם מין אחד ואמם סוס ובלשון ערבי קורין לסוסיא נקבה רמ"ך ודומה לו בני הרמכים: **אדני השדה**. חיה הגדילה בשדות וכמין תבל גדול יוצא מן האחרץ שגדלה בו אותה חיה, ישמה ידוע והוא ידעוני הכתוב בתורה, ומחובר בטבורו באותו חבל היוצא מן הארץ וצורתו צורת אדם בפרצוף ידים ורגלים ואין כל בריה רשאה לקרב אליו כי הוא הורג וטורף כל הקרב אליו וכשרוצים לצוד אותו מורים בחצים בחבל עד שנפסק וצועק בקול מר ומת מיד ואליו רמו (באיוב ה) כי עם אבני השדה ברייתך: **מטמא באהל כאדם**. דכתיב (במדבר יט) וכל אשר יגע על פני השדה, באדם שגדל בשדה: **הקופר**. שרץ שגופו מלא קוצים וכשאדם נוגע בו כופל עצמו ומכניס ידיו ורגליו בבטנו ונעשה ככדור וקורין לו בלע"ז אריצ"ו: **חולדת הסנינים**. חולדה הגדלה בסנה: **כזית במשא**. דמספקא להו אם מין חיה ומטמאה נבלתו בכזית ומטמאה נמי טומאה חמורה במשא לטמא אדם לטמא בגדים כנבלת בהמה (טמאה) או מין שרץ הוא ומטמא כבעדשה אבל אינו מטמא במשא כנבלת בהמה אלא במגע כשרץ. ואין הלכה כרבי יוסי לא באדני השדה ולא בחולדת הסנאים: **ו שור הבר**. שור הגדל במדבר: **מין בהמה**. וחלבו אסור ואינו טעון כיסוי דסברי רבנן עיקרו מן הישוב היה אלא שברח למדבר ונעשה שור בר: **מין חיה**. הטעון כיסוי וחלבו מותר קסבר עיקרו מן המדבר היה. וסימנים שמנו חכמים להכיר בין בהמה לחיה בשאר חיות נאמרו חוץ משור הבר. ואין הלכה כרבי יוסי: **כלב מין חיה**. נפקא מינה לכותב כל חיה שברשותו לאחר או למקדיש כל חיה שברשותו: **רבי מאיר אומר מין בהמה**. ואין הלכה כר' מאיר: **ערוך**. חמור הבר: **ואדם מותר עם כולם**. דכתיב (דברים כג) לא תחרוש בשור ובחמור, אבל אתה חורש באדם ושור, באדם וחמור:

Gemara Berakhot 32b

גמרא ברכות לב.

Rabbi Elazar said: Prayer is greater than offerings, as it says, “To what purpose is the multitude of your sacrifices to Me,” (Isaiah 1:11) and this is followed by, “And when you spread forth your hand” [ibid., verse 15. Since the spreading of the hands is mentioned after sacrifices, it must be regarded as more efficacious]. Rabbi Yochanan said: A priest who has committed manslaughter should not lift up his hands [to say the priestly benediction], since it says [in this context], “Your hands are full of blood.” Rabbi Elazar also said: From the time the Temple was destroyed the gates of prayer have been closed, as it says, “Yea, when I cry and call for help He shuts out my prayer.” (Lamentations 3:8) But though the gates of prayer are closed, the gates of weeping are not closed, as it says, “Hear my prayer, O Lord, and give ear to my cry; keep not silence at my tears.” [Psalms 39:13. This shows that the tears are at any rate noted.] Rava did not order a fast on a cloudy day, because it says, “You have covered Yourself with a cloud so that no prayer can pass through.” (Lamentations 3:44) Rabbi Elazar also said: Since the time that the Temple was destroyed, a wall of iron has intervened between Israel and their Father in Heaven, as it says, “And take you unto you on an iron griddle, and set it for a wall of iron between you and the city.” [Ezekiel 4:3. This wall was symbolical of the wall separating Israel from God.] Rabbi Chanin said in the name of Rabbi Chanina: If one prays long, his prayer does not pass unheeded. From where do we know this? From Moshe; for it says, “And I prayed to the Lord” [Deuteronomy 9:26. This seems to be quoted in error instead of, “And I fell down before the Lord as before, forty days and forty nights” — Deuteronomy 9:18], and it is written afterwards, “And the Lord hearkened unto me that time also.” (Deuteronomy 9:19) But is that so? Has not Rabbi Chiyya bar Abba said in the name of Rabbi Yochanan: If one prays long and looks for the fulfillment of his prayer, in the end he will have vexation of heart, as it says, “Hope deferred makes the heart sick?” (Proverbs 13:12) What is his remedy? Let him study the Torah, as it says, “But desire fulfilled is a tree of life;” (ibid.) and the tree of life is only the Torah, as it says, “She is a tree of life to them that lay hold of her.” (Proverbs 3:18) There is no

אמר רבי אלעזר גדולה תפלה יותר מן הקרבנות שנאמר (ישעיה א) למה לי רוב זבחיכם וכתוב (שם) ובפרשכם פפיתם. אמר רבי יוחנן כל כהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו שנאמר (שם) ידיכם דמים מלאו. ואמר רבי אלעזר מיום שחרב בית המקדש נגעלו שערי תפלה שנאמר (איכה ג) גם כי אזעק ואשוע שתם תפילתי. ואף על פי ששערי תפלה נגעלו שערי דמעה לא נגעלו שנאמר (תהלים לו) שמעה תפילתי ה' ושועתי האיזנה אל דמעתי אל תחרש. רבא לא גזר תעניתא ביומא דעיבא משום שנאמר (איכה ג) סכותה בענן לך מעבור תפלה. ואמר רבי אלעזר. מיום שחרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים. שנאמר (יהוה קאל ד) ואתה קח לך מחבת ברזל ונתת אותה קיר ברזל בינך ובין העיר. אמר רבי חנין אמר רבי חנינא כל המאריך בתפלתו אין תפלתו חוזרת ריקם. מנא לן ממושה רבינו. שנאמר (דברים ט) ואתפלל אל ה'. וכתוב בתריה (שם) וישמע ה' אלי גם בפעם ההיא. איני והא אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן כל המאריך בתפלתו ומעיין בה סוף בא לידי כאב לב שנאמר (משלי יג) תוחלת ממושכה מחלה לב. מאי תקנתיה יעסוק בתורה שנאמר (שם) ועץ חיים תאווה באה. ואין עץ חיים אלא תורה

contradiction: one statement speaks of a man who prays long and looks for the fulfillment of his prayer, the other of one who prays long without looking for the fulfillment of his prayer. Rabbi Chama bar Rabbi Chanina said:

If a man sees that he prays and is not

answered, he should pray again, as it says, "Wait for the Lord, be strong and let your heart take courage; yea, wait for the Lord." (Psalms 27:14)

שְׁנַאמַר (שם א) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ. לֹא קָשְׂיָא הָא דְמֵאֲרִיךְ וּמְעִינֵין בָּהּ הָא דְמֵאֲרִיךְ וְלֹא מְעִינֵין בָּהּ. אָמַר רַבִּי חָמָא בַר רַבִּי חַנִּינְא אִם רָאָה אָדָם שֶׁהִתְפַּלֵּל וְלֹא נִעֲנָה יַחְזוֹר וְיִתְפַּלֵּל שְׁנַאמַר (תהלים כז) קוּה אֶל ה' חֹזֵק וַיֵּאמֶץ לְבָבְךָ וְקוּה אֶל ה':

זוהר בהר דף ק"ז ע"ב

וַיְדַבֵּר יי אֵל מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לְאֹמֶר. דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם כִּי תְבוֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וְגוֹמַר. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח (ויקרא ו) וְזֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הַיּוֹלֵה הַיּוֹלֵה וְגוֹמַר. הָאֵי קְרָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אוֹקִימְנָא דְהִיא סְלִקָא וּמִתְחַבְרָא בְּמַלְכָא קְדִישָׁא בְּזוּוּנָא שְׁלִים. הִיא הָעוֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזֻבַּח כָּל הַלְוִיָּה וְגוֹמַר. תָּא חֲזִי בֵּינָן דְּעָאֵל לִילִיא וּתְרַעִין סְתִימִין דִּינִין תְּתַאֲוִן מִתְרַעִין בְּעֵלְמָא וְאוֹלִין וְשִׂאמִין חֲמַרִי וְאִתְנִי וְכַלְבִּי. חֲמַרִי הָא אוֹקִימְנָא וְכַלְבִּי וְאִתְנִי לֹא שִׂאמִין וְלֹא אוֹלִין אֲלָא בְּהוּ עֲבָדִי חֲרָשִׁינָא לְבִנֵי נִשְׂא בְּגוֹן בְּלָעָם וְאוֹקְמוּהּ. בְּדִין כָּל בְּנֵי עֵלְמָא נִימִין וּמְזַבְּחָה תְּתַאֲוִן דְּלִבְר אֲתוּקְדִי. בְּפִלְגוּת לִילִיא אֲתַעַר רוּחַ צְפוֹן. וּמַהֲהוּא מְזַבְּחָה תְּתַאֲוִן נְפִיק שְׁלֵהוּבָא דְאִשָּׁא וּתְרַעִין אֲתַפְתְּחוּ וְדִינִין תְּתַאֲוִן אֲתַבְּנִישׁוּ בְּנוֹקְבֵיהוּ וְהִהוּא שְׁלֵהוּבָא אֲזִיל וְשִׂאמִין וּתְרַעִין דְּגִן עֲדָן אֲתַפְתְּחוּ עַד דְּמִטִּי הִהוּא שְׁלֵהוּבָא וְאִתְפְּלַג לְכַמְּה סְטָרִין דְּעֵלְמָא וְעָאֵל (דְּקִיָּה עֵא) תַּחֲוֹת גְּדַפּוּי דְּתַרְנַנְגוּלָא וְקֵאֲרִי כְּדִין קְדִישָׁא בְּרִיד הוּא אֲשֶׁתְּכַח בֵּין צְדִיקִינָא וְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מְשַׁבַּחַת לִיהָ לְקַדְשָׁא בְּרִיד הוּא עַד דְּאִתִּי צַפְרָא בֵּין דְּאִתִּי צַפְרָא אֲשֶׁתְּכַחוּ מְשַׁתְּעִינֵין בְּרִינָא חֲדָא. וְאִית לָהּ נִיחָא בְּבַעֲלָהּ. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב עַל מוֹקְדָה עַל הַמְזֻבַּח כָּל הַלְוִיָּה וְגוֹמַר. עַד הַבֶּקֶר דְּהָא בְּצַפְרָא דִּינִין וְשְׁלֵהוּבִין אֲשֶׁתְּכַחוּ וְכְדִין אֲתַעַר אֲבָרְהָם בְּעֵלְמָא וְנִיחָא הוּא דְּכַלָּא. תָּא חֲזִי בֵּין דְּעָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאֲרַעָא לֹא אֲשֶׁתְּכַחוּ בָּהּ דִּינִין תְּתַאֲוִן וְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל הוֹוֹת בָּהּ בְּנִיחָא עַל בְּנֵי דְּכְרוּבִים כְּמָה דְּאִתְמַר דְּכְתִיב (ישעיה א) צְדָק יְלִין בָּהּ כְּדִין הוֹוֹת לָהּ נִיחָא מְכַלָּא דְּהָא יִשְׂרָאֵל לֹא נִימִין עַד דְּמִקְרַבִּי קְרַבְנָא דְּבִין הָעַרְבִים וְאִסְתְּלִיקוּ דִּינִין. וְעוֹלָה הוּא אֲתוּקְדִי עַל מְדַבְּחָא וְכְדִין הוּא לָהּ נִיחָא מְכַלָּא וְלֹא אֲשֶׁתְּכַח אֲלָא אֲתַתָּא בְּבַעֲלָהּ הֲדָא הוּא דְּכְתִיב כִּי תְבוֹאוּ וְגוֹמַר וְשִׁבַּתְהָ הָאָרֶץ נִיחָא וְדָאִי:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:
Sefer Chasidim, Chapter 31

מוסר
ספר חסידים סימן לא

It is a true and steadfast principle that we must not transgress any commandment of our Creator, even one of the minor ones, [even if one is paid to do so with] a house full of gold and silver. And if a person says: I will transgress a [minor] commandment, and with the silver and gold that they will give me, I will fulfill major commandments. E.g., I will

אָמַת וַיִּצִיב הוּא כִּי אֵין לָנוּ לְעַבּוֹר עַל מִצְוֹת בּוֹרְאָנוּ אֲפִילוּ עַל אַחַת מִן הַקְּטָנוֹת בְּמַלְא בֵּית זָהָב וְכֶסֶף. וְאִם יֹאמֶר אָדָם אֶעֱבֹר עַל מִצְוָה. וּבְכַסְפִּי וּבְזָהָבִי אֲשֶׁר יִתְּנוּ לִי בְּזָהָה אֲקַיֵּים אֶת הַמִּצְוֹת הַמְּרוֹרוֹת.

support the poor. I will take in wayfarers. I will do many good things. Such an idea is nonsense. For perhaps after the sin he will die and will not merit to receive the gift. Even if he does not die, he may lose the money in an instant, and in turns out that he dies with his sin. Come and see how much you must love your Creator, who does such fantastic kindness for you. He created you from a fetid drop and imbued you with a soul. He took you out of the womb. Then He gave you a mouth with which speak, a heart with which to understand, and ears with which to hear the words of His mouth, which are pure and refined like silver and smelted like gold. It is He who makes you walk on the face of the earth, and Who gives sustenance to all. He gives death and life to everything, for in His hand is the life force and spirit of every living thing. It is He who provides your allotment of bread. What shall I say? For the mouth cannot speak and the ear cannot hear [the countless amounts of praise], for concerning Him, silence is praise. There is no end to the length of His days; His years will not end. He is the King, the King of kings, the Holy One, blessed be He, may His name be blessed. It is He who created heaven and earth, the sea and all that is in them; it is He who provides food for all. For His eyes are open to all the ways of human beings to give each one as his ways [dictate] and as the fruits of his actions, whether they are good or evil. And, behold, it is He who sets before him two paths, the path of life and the path of death, and says to you, Choose life! But, nonetheless, we, who are full of maggots and worms, don't consider and don't concentrate our hearts, only [when it comes] to fulfill our desires. Are a person's days stored up for him? He is here today and in the grave tomorrow! Will he not die suddenly? For no person has control over the spirit to hold it captive. Therefore, there is nothing better for a person than to distance himself from every desire, to set his heart to love and fear the Rock with all his heart and with all his resources, and to abhor the life of vanity. For we will not be able to lower ourselves and

אֶפְרַיִם עֲנִיִּים אֲכַנִּיס אֲרַחֲמֵם. אֶעֱשֶׂה כִּמְהָ וְכִמְהָ טוֹבוֹת הִנֵּה זֶה מַחֲשַׁבֶת הַבֵּל. כִּי שָׁמָּה אַחַר הַעֲבִירָה יָמוֹת וְלֹא יִזְכֶּה לְקַבֵּל הַמִּתְנָה. גַּם אִם לֹא יָמוֹת יֵאבֵד הַמִּמּוֹן בְּרִגְעַ קָטָן וְנִמְצָא מֵת בְּעוֹנוֹ. בֹּא וּרְאֵה כִּמְהָ יֵשׁ לָךְ לְאַהֲבֹב אֶת בּוֹרְאֵךְ הַמַּפְלִיא חֲסִדוֹ עִמָּךְ הוּא בְּרֵאֵךְ מִטְּפֵה טְרוּחָה וְנָתַן בְּךָ נְשִׁמָּה מוֹצִיאֵךְ מִבֶּטֶן. אַחֲרֵי זֹאת נָתַן לָךְ פֶּה לְדַבֵּר וְלֵב לְהִבִּין אֲזָנִים לְשִׁמוֹעַ דְּבָרֵי פִּי הַטְּהוֹרוֹת וְהַמְזוּקוֹת כַּבֶּסֶף וּמְצוּרְפוֹת כְּזָהָב הוּא הַמוֹלִיכְךָ עַל פְּנֵי הָאָרֶץ הַנוֹתֵן הַחַיָּה לְכָל הוּא מִמִּית וּמַחֲיֶה כָּל אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁ כָּל חַי וְרוּחַ הוּא הַמְטַרִיף לֶחֶם חֶקֶף. מִה אֹמֵר כִּי אֵין הַפֶּה יְכוּלָה לְדַבֵּר וְהָאֵן יְכוּלָה לְשִׁמוֹעַ כִּי לוֹ דוּמְיָה תְהִלָּה. אֵין קֶץ לְאֹרֶךְ יָמָיו. לֹא יִתְמוּ שְׁנוֹתָיו. הוּא מְלַךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְיִתְבָּרַךְ זְכָרוֹ הוּא שֶׁבְרָא שָׁמַיִם וְאָרֶץ וְהַיָּם וְכָל אֲשֶׁר בָּם הוּא הַיָּן אֶת הַבֵּל. כִּי עֵינָיו פְּקוּחוֹת עַל כָּל דְּרָבֵי בְנֵי אָדָם לְתֵת לְאִישׁ כְּדַרְכּוֹ וּכְפָרֵי מַעֲלָלָיו הֵן טוֹב הֵן רָע. וְהִנֵּה הוּא הַנוֹתֵן לְפָנָיו שְׁנֵי דְרָכִים דֶּרֶךְ הַחַיִּים וְדֶרֶךְ הַמָּוֹת. וְאֹמֵר לָךְ וּבַחֲרֵת בַּחַיִּים. וּבְכָל זֹאת אָנוּ הַמַּלְאִים רְמָה וְתוֹלְעָה לֹא חֲשַׁבְנוּ וְלֹא שָׁמְנוּ עַל לְבַבֵּינוּ. כִּי אִם לְמַלְאֵת תְּאוֹתֵנוּ. וְכִי צָבָא לְאַנּוּשׁ יָמָיו. הַיּוֹם כָּאֵן וְלִמְחָר בְּקֶבֶר. הֲלֹא בְּפִתַע פְּתָאוֹם יָמוֹת. כִּי אֵין אָדָם שְׁלִיט בְּרוּחַ לְכֹלֹא אֶת הַרוּחַ. לְכֵן אֵין טוֹב לוֹ לְאָדָם כִּי אִם לְהִרְחִיק עַצְמוֹ מִכָּל תְּאוּהָ. וְלְתֵת לְבוֹ לְאַהֲבֹב וּלְיִרְאָה אֶת הַצּוּר בְּכָל לְבָבוֹ וּבְכָל מְאוּדוֹ. וְלִמְאוֹס בְּחַיֵּי הַבֵּל. כִּי לֹא

subjugate our evil impulse, which turns us away from the land of the living, except by submitting our hearts to return to our Creator in complete repentance, to serve Him and to do His will whole heartedly. The Sages said: Eat bread with salt, drink water by measure. Guard yourself against gazing at women, who take a man out of the world. Love people. Judge every person favorably. This is what the Torah said, “Judge your fellow with righteousness.” (Leviticus 19:15) Be lowly before everyone. Occupy yourself with the pure, clean, and straight Torah and do not

give yourself credit for it, for that is what you were created for.

Practical Law:

Rambam, Laws of Prayer, Chapter 4

(1) What is [the requirement for] the covering of nakedness? Even though one has covered his nakedness in the way that one covers for the reading of the *Shema*, he must not pray [the *Shemonah Esreh* prayer] unless he covers his chest. But if one did not cover his chest, or if he has no choice and does not have anything with which to cover it, since he did cover his nakedness when he prayed, he has fulfilled his obligation. But at the outset one should not do so. (2) What is [the requirement for] the purity of the place of prayer? One must not pray in a place of filth, nor in a bathhouse, nor in a lavatory, nor at a garbage dump, nor in a place that cannot be assumed to be pure until he checks it. In

summary, one may not pray in any place where one may not read the *Shema*. And just as one must distance oneself from excrement, urine, a foul odor, a corpse, and the sight of nakedness for the reading of the *Shema*, so too, one must distance oneself for prayer as well. (3) One who prays and finds excrement in his place, since he sinned by not checking [the place] before he prayed, he must pray again in a clean place. If one is standing in prayer and finds excrement in his line of sight, if there is enough place for him to walk forward and leave it behind him

נוכל להשפיל עצמנו ולהכניע את יצרנו המדיחנו מארץ החיים. כי אם בהכנע לבבנו לשוב אל בוראנו תשובה שלימה לעבדו ולעשות רצונו בלבב שלם. אמרו חכמים פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה. והשמר לך מלהסתכל בנשים המוציאות את האדם מן העולם. ואהוב את הבריות. והיה דן את כל האדם לכף זכות. וזהו שאמרה תורה (ויקרא ט) בצדק תשפוט עמיתך. ותהיה שפל בפני כל ועסוק בתורה התמימה והנקה והישרה ואל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת:

הלכה

הרמב"ם הלכות תפלה פרק ד

א ביסודי הערוה כיצד אף על פי שכסה ערוותו בדרך שמכסין לקריאת שמע לא יתפלל עד שיכסה את לבו ואם לא כסה לבו או שנאנס ואין לו במה יכסה הואיל וכסה ערוותו והתפלל יצא ולכתחלה לא יעשה: ב טהרת מקום התפלה ביצד. לא יתפלל במקום הטנופת ולא במרחץ ולא בבית הכסא ולא באשפה ולא במקום שאינו בחזקת טהרה עד שיבדקנו. כללו של דבר כל מקום שאין קורין בו קריאת שמע אין מתפללין בו. וכשם שמרחיקין מצואה וממי רגלים וריח רע ומן המת ומראיית הערוה לקריאת שמע. כך מרחיקין לתפלה: ג המתפלל ומצא צואה במקומו. הואיל וחטא מפני שלא בדק עד שלא התפלל חוזר ומתפלל במקום טהור. היה

four cubits, he should walk. If not, he should turn so that it is to his side. If he cannot [do any of the above], he must stop [in the middle of his prayer]. The great Sages would not pray in a house where there was beer, nor in a house where there was fish-pickling brine when they were moldy, because each of these has a foul odor, even though the place was

[technically] clean.

עומד בתפלה ומצא צואה כנגדו אם יכול להלך לפניו כדי שיזרקנה לאחוריו ארבע אמות יהלך ואם לאו יסלקנה לצדדין. ואם אינו יכול יפסיק. גדולי החכמים לא היו מתפללין בבית שיש בו שכר. ולא בבית שיש בו מורייס בעת עפושו מפני שריחו רע אף על פי שהמקום טהור:

BEHAR FOR MONDAY

TORAH

בהר ליום שני

תורה

יכין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד' דמילוי יוד דשם ב'ין להשאר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

ז ולבעירך ולחיתא די בארצך
תהא כל עללתה למיכל:
ח ותמני לך שבע שמיטין
דשנין שבע שנין שבע זמנין

ז ולְבַהֲמֶתְךָ וְלַחִיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ תִּהְיֶה
כָּל־תְּבוּאָתָהּ לֶאֱכֹל: ס ח וּסְפַרְתָּ לְךָ שִׁבְעַ
שָׁבָתַת שָׁנִים שִׁבְעַ שָׁנִים שִׁבְעַ פְּעָמִים

(7) And all of its produce may [also] be eaten by your domestic animals and by the wild animals that are in your Land. (8) And you must count for yourself seven sabbatical years, seven years seven times. And the days of these seven

RASHI

(7) **By your domestic animals and by the wild animals** — *But if a wild animal can eat [shemittah produce], then how much more so are domestic animals [allowed to eat it], being that you have a responsibility to feed them [unlike wild animals]. So [since domestic animals could have been*

*understood by inference,] why does Scripture mention “By your domestic animals” at all? Well, Scripture purposefully places the domestic animal in juxtaposition to the wild animal [in order to teach us that the feeding of domestic animals in shemittah is dependent upon the wild animals also being able to procure food, as follows]: As long as wild animals [have a particular food available for them to] eat in the field, then you may [store some of that particular food to] feed your domestic animals from your house. However, once that [particular food] has been consumed by the wild animals in the field [and is therefore unavailable to them there,] you must remove that which you had [stored] in your house for your domestic animals [and make that food freely available to all animals alike] (Torat Kohanim 25:15). (8) **שבתת שנים** — [meaning: The seventh year in all the seven-year cycles, are referred to as] sabbatical years. Now, [since our verse therefore tells us to count “seven*

רש"י

(ז) ולְבַהֲמֶתְךָ וְלַחִיָּה. אם חיה אוכלת, בהמה לא כל שכן. שפוזגותיה עליך! מה תלמוד לומר “ולְבַהֲמֶתְךָ”, מְקִישׁ בַּהֲמָה לַחִיָּה: כל זמן שחיה אוכלת מן השדה, האכל לְבַהֲמֶתְךָ מן הבית, כלה לחיה מן השדה, כלה לְבַהֲמֶתְךָ מן הבית (תורת כהנים, תענית ו): (ח) שָׁבָתַת שָׁנִים. שְׁמִטּוֹת שָׁנִים.